

Věc C-253/24 [Pelavi] ⁱ**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

9. dubna 2024

Předkládající soud:

Corte di Appello di L'Aquila (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

4. dubna 2024

Žalovaný a odvolatel:

Ministero della Giustizia

Žalobkyně a odpůrkyně:

NZ

Předmět původního řízení

Odvolání podané proti rozsudku, kterým bylo částečně vyhověno žalobě žalobkyně, kterou se žalobkyně, honorární soudkyně u soudu rozhodujícího v prvním stupni, domáhala mimo jiné určení postavení zaměstnance ve smyslu unijního práva a z toho vyplývajícího práva na ekonomické a právní zacházení rovnocenné řádným soudcům, včetně dovolené, pracovního volna, nemocenské a úrazové nemocenské, odstupného při skončení pracovního poměru, sociálního zabezpečení a pojištění, jakož i uložení Ministero della Giustizia (ministerstvo spravedlnosti, Itálie) povinnosti zaplatit náhradu škody z důvodu nedodržení povinností stanovených unijními směrnici v této oblasti a zneužívání po sobě následujících pracovních poměrů na dobu určitou.

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad článků 31 a 47 Listiny základních práv Evropské unie, článku 7 směrnice 2003/88/ES a ustanovení 4 a ustanovení 5 bodu 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999, která je obsažena v příloze směrnice 1999/70/ES. Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda je s těmito ustanoveními slučitelná vnitrostátní právní úprava, která pro honorárního soudce, kterého lze kvalifikovat jako „pracovníka“ a „zaměstnance v pracovním poměru na dobu určitou“, stanoví zaprvé ztrátu nároku na již nabytou placenou dovolenou v případě potvrzení ve funkci až do dosažení 70 let věku a zadruhé coby opatření, jehož cílem je postihnout zneužívání pracovních poměrů na dobu určitou, potvrzení honorárního soudce ve funkci do dosažení 70 let věku, nebo v případě nepotvrzení, peněžitou náhradu, přičemž se v obou případech honorární soudce vzdává všech dříve nabytých práv.

Předběžné otázky

1. Brání čl. 31 odst. 1 a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie, článek 7 směrnice 2003/88/ES a ustanovení 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou takové vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že honorární soudce, který je kvalifikován jako „pracovník“ a „zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou“ a který je potvrzen ve funkci do dosažení 70 let věku, ztrácí nárok na placenou dovolenou za období předcházející jeho potvrzení ve funkci?
2. Brání ustanovení 5 bod 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou takové vnitrostátní právní úpravě, která jako opatření, jehož cílem je sankcionovat zneužívání pracovních poměrů na dobu určitou, stanoví potvrzení ve funkci honorárního soudce do dosažení věku 70 let po úspěšném absolvování hodnotícího řízení, které nemá povahu výběrového řízení, a – v případě neúspěchu v hodnotícím řízení – stanoví peněžitou náhradu, přičemž oba případy s sebou nesou vzdání se již nabytých práv?

Uplatňované unijní právo

Listina základních práv Evropské unie, články 31 a 47 (dále jen „Listina“).

Rámcová dohoda o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřená dne 18. března 1999, která je obsažena v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, ustanovení 2, a zejména ustanovení 4 a ustanovení 5 bod 1.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby, článek 7 (směrnice o pracovní době).

Rozsudek ze dne 15. dubna 2008, Impact, C-286/06, ECLI:EU:C:2008:223 (dále jen „rozsudek Impact“).

Rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Keolis Agen, C-271/22 až C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834.

Rozsudek ze dne 16. července 2020, Governo della Repubblica italiana (Postavení italských smírčích soudců), C-658/18, EU:C:2020:572 (dále jen „rozsudek UX“).

Rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Status italských smírčích soudců), C-236/20, ECLI:EU:C:2022:263 (dále jen „rozsudek PG“).

Rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Mascolo a další, C-31/13 až C-63/13 a C-418/13, ECLI:EU:C:2014:2401 (dále jen „rozsudek Mascolo“).

Rozsudek ze dne 8. května 2019, Rossato a Conservatorio di Musica F. A. Bonporti, C-494/17, ECLI:EU:C:2019:387 (dále jen „rozsudek Rossato“).

Uplatňované vnitrostátní právo

Článek 29 odst. 1 až 9 legislativního nařízení č. 116 ze dne 13. července 2017 (dále také jen „legislativní nařízení č. 116/2017“), nahrazený čl. 1 odst. 629 a následujícími zákona č. 234 ze dne 30. prosince 2021, stanoví:

„1. Honorární soudci ve službě ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost mohou být na základě žádosti potvrzeni ve funkci do dosažení 70 let věku.

2. Honorární soudci ve službě ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost, kteří nepřijmou potvrzení, ať už tím, že nepodají žádost, nebo v případě neúspěchu v hodnotícím řízení podle odstavce 3, mají právo, aniž je dotčena možnost odmítnutí, na náhradu ve výši 2 500 eur hrubého za každý rok služby, během něhož honorární soudce konal jednání alespoň 80 dní, a 1 500 eur hrubého za každý rok služby, během něhož honorární soudce konal jednání po dobu kratší než 80 dní, a v každém případě v rámci celkového limitu na osobu ve výši 50 000 eur hrubého. Doba služby přesahující šest měsíců se pro účely výpočtu náhrady podle předchozí věty rovná jednomu roku. Přijetí náhrady znamená vzdání se všech dalších nároků jakékoli povahy vyplývajících z ukončeného honorárního pracovního poměru.

3. Pro účely potvrzení uvedeného v odstavci 1 Consiglio superiore della magistratura (Nejvyšší soudní rada, Itálie) usnesením vyhlásí tři samostatná hodnotící řízení, která se budou konat každoročně v tříletém období 2022-2024. Ta se týkají honorárních soudců ve službě, kteří ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost dovršili: a) více než 16 let služby; b) 12 až 16 let služby; c) méně než 12 let služby.

4. Hodnotící řízení podle odstavce 3 spočívá v ústním pohovoru, v maximální délce 30 minut, týkajícím se praktického případu ohledně občanského práva hmotného a procesního nebo trestního práva hmotného a procesního v závislosti na oblasti, v níž uchazeči vykonávali, výlučně nebo v každém případě převážně, své honorární soudcovské funkce. Hodnotící řízení se provádí na okresní/obvodní úrovni. Hodnotící komise se skládá z předsedy soudu nebo jeho zástupce, soudce, který dosáhl alespoň druhého profesního hodnocení určeného soudní radou, a advokáta zapsaného ve zvláštním seznamu advokátů u vyšších soudů, určeného advokátní komorou. [...]

5. Žádost o účast v hodnotících řízeních podle odstavce 3 znamená vzdání se všech dalších nároků jakékoli povahy vyplývajících z předchozího honorárního pracovního poměru, s výjimkou nároku na náhradu podle odstavce 2 v případě nepotvrzení ve funkci.

6. Potvrzení honorární soudci se mohou do třiceti dnů od oznámení výsledku hodnotícího řízení uvedeného v odstavci 3 rozhodnout pro režim výlučnosti honorárních funkcí. V takovém případě se potvrzeným honorárním soudcům vyplácí odměna v závislosti na platu a třináctém platu, které náleží k 31. prosinci 2021 zaměstnancům soudní správy [...]. Kromě toho se vyplácí soudcovská náhrada ve výši dvojnásobku správní náhrady vyplácené zaměstnancům soudní správy uvedeným v předchozí větě [...].

7. Potvrzeným honorárním soudcům, kteří nevyužijí možnosti uvedené v odstavci 6, se vyplácí odměna v závislosti na platu a třináctém platu, které náleží k 31. prosinci 2021 zaměstnancům soudní správy [...]. Ustanovení čl. 1 odst. 3 tohoto nařízení se použijí obdobně, a to výhradně s ohledem na výkon funkce tak, aby byl zajištěn souběžný výkon dalších pracovních nebo profesních činností.

8. Honorární soudci dostávají příspěvek na stravné ve výši platné pro zaměstnance soudní správy za každé jednání trvajícím déle než šest hodin, jak vyplývá ze zvláštního potvrzení vydaného vedoucím soudní kanceláře.

9. Honorárním soudcům, kteří jsou ve službě ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost, bude ukončen služební poměr, pokud nepodají žádost o účast v hodnotícím řízení uvedeném v odstavci 3.“

Článek 15a odst. 2 a 3 nařízení vlády s mocí zákona č. 75 ze dne 22. června 2023, přeměněného se změnami zákonem č. 112 ze dne 10. srpna 2023, stanoví:

„2. Honorární soudci ze seznamu uzavřeného pro nové uchazeče potvrzení podle článku 29 legislativního nařízení č. 116 ze dne 13. července 2017, kteří se rozhodli pro výlučný režim, jsou zařazeni do všeobecného povinného pojištění INPS [Národní institut sociálního zabezpečení, Itálie].

3. Aniž jsou dotčena ustanovení odstavce 5, honorární soudci ze seznamu uzavřeného pro nové uchazeče potvrzení podle článku 29 legislativního nařízení č. 116 ze dne 13. července 2017, kteří vykonávají své funkce na nevýlučném

základě a mají nárok na zápis do Cassa nazionale di previdenza e assistenza forense (Národní fond sociálního zabezpečení a sociální ochrany pro advokáty), jsou nadále zapsáni v tomto Fondu“.

Stručný popis skutkového stavu a hlavních argumentů účastníků původního řízení

- 1 Odpůrkyně (dále jen „honorární soudkyně“), žalobkyně v řízení v prvním stupni, je honorární soudkyní, která nepřetržitě působí u soudu od 14. února 2001.
- 2 Od tohoto data konala v průměru tři jednání týdně a napsala v průměru více než 200 rozsudků ročně, převážně v trestních věcech. V období každoročních soudních prázdnin (ze zákona od 1. do 31. srpna) nekonala žádná jednání.
- 3 Původně byla jmenována na tři roky s následným prodloužením každé čtyři roky až do 13. prosince 2022, kdy byla trvale potvrzena do dosažení věku 70 let.
- 4 Až do výše uvedeného potvrzení byla členkou advokátní komory a mohla svobodně vykonávat advokátní praxi v jiném obvodu než v obvodu soudu, v němž vykonávala svou funkci, přičemž povinně přispívala do Národního fondu pro advokáty, tj. orgánu, který poskytuje sociální zabezpečení a sociální ochranu advokátům, a to v závislosti na jejich příjmech. Vzhledem k tomu, že byla zapsána v advokátní komoře a Národním fondu pro advokáty, rovněž náhrada za výkon funkce honorární soudkyně podléhala odvodu do tohoto fondu.
- 5 Od 14. února 2001 do 13. prosince 2022 obdržela náhradu vypočtenou na základě počtu konaných jednání ve výši 98 eur na jednání, jakož i ve výši dalších 98 eur, pokud denní pracovní činnost přesáhla 5 hodin. Náhrada nebyla během prázdninového období vyplácena.
- 6 Z náhrady vyplácené za výkon funkce honorární soudkyně odvádělo ministerstvo do 13. prosince 2022 příspěvky na sociální zabezpečení do Fondu pro advokáty ve výši 4 % (tzv. „doplňkový příspěvek“), zatímco honorární soudkyně odváděla tzv. „osobní příspěvek“ ve výši 14,5 až 15 % svého celkového čistého profesního příjmu (náhrada plus příjem z činnosti advokátky).
- 7 V řízení v prvním stupni se honorární soudkyně domáhala a dosáhla toho, aby byla kvalifikována jako „zaměstnanec“ ve smyslu unijního práva (a nikoli jako zaměstnanec ve smyslu vnitrostátního práva), jakož i toho, aby jí bylo přiznáno právo na stejnou odměnu jako „řádnému soudci“, tj. soudci z povolání, a aby byla ministerstvu spravedlnosti uložena povinnost zaplatit náhradu škody za zneužívání po sobě následujících pracovních poměrů, kterou soud prvního stupně vyčíslil ve výši devítiměsíční odměny uvedené výše. Soud prvního stupně však uznal nárok na výplatu odměny za minulé období pouze v rámci pětileté promlčecí lhůty platné pro pracovněprávní pohledávky.

- 8 Ministerstvo spravedlnosti podalo proti tomuto rozhodnutí odvolání, v němž zpochybnilo rovnocennost funkce honorárního soudce s funkcí soudce z povolání na základě různých skutečností, včetně neexistence veřejného výběrového řízení pro přístup ke službě, nižší kvality a množství práce vykonávané honorárním soudcem, slučitelnosti funkce honorárního soudce s jinými profesními činnostmi na rozdíl od státního úředníka. Kromě toho zpochybnilo, že došlo ke zneužití po sobě následujících smluv na dobu určitou, přičemž tvrdilo, že každé jmenování honorárního soudce je třeba považovat za nové jmenování, na které dotyčná osoba nemá právo, ale pouze přednost.
- 9 Honorární soudkyně tato tvrzení zpochybnila a následně podala vedlejší odvolání, v němž zpochybnila kvalifikaci pohledávek, kterou provedl soud prvního stupně, jako pohledávek pracovněprávních, a nikoli jako pohledávek z titulu náhrady škody, s následným uplatněním pětileté promlčecí lhůty namísto desetileté promlčecí lhůty.
- 10 V průběhu odvolacího řízení honorární soudkyně dokončila „potvrzovací řízení“ zavedené zákonem č. 234/2021 (čl. 1 odst. 629 a násl.), který stanovil pro honorární soudce ve službě k 1. lednu 2022 možnost potvrzení až do dosažení věku 70 let, a to po úspěšném absolvování hodnotícího řízení, bez nutnosti dalšího obnovení nebo průběžného potvrzení. Takto potvrzení honorární soudci mají nárok na pevně stanovenou odměnu – stanovenou na základě platu správního úředníka zaměstnaného ministerstvem – soudcovskou náhradu a příspěvek na stravné. Odměna je vyplácena rovněž během doby soudních prázdnin, během níž nevykonávají žádnou činnost. Pokud se potvrzení honorární soudci rozhodnou pro režim výlučnosti honorárních funkcí, jsou vyškrtnuti ze seznamu advokátů a z Fondu pro advokáty a využívají systému sociálního zabezpečení zaměstnanců prostřednictvím zápisu u INPS (článek 15a nařízení vlády s mocí zákona č. 75/2023 ve znění zákona č. 112/2023). Pokud se rozhodnou pro zachování zápisu u Fondu pro advokáty (a tím i pro možnost pokračovat ve výkonu advokacie), platí do Fondu pro advokáty i nadále příspěvky ze svých příjmů z advokátní činnosti.
- 11 Pro získání potvrzení musela honorární soudkyně absolvovat ústní pohovor týkající se praktického případu v oblasti, v níž převážně vykonávala honorární soudcovské funkce. Honorární soudkyně byla potvrzena vyhláškou ministra spravedlnosti ze dne 13. prosince 2022 a zvolila režim výlučnosti honorárních funkcí. V takovém případě se na honorární soudce nevztahují ustanovení vylučující 1) vznik služebního poměru 2) omezení závazku na dva dny v týdnu 3) dočasnou povahu jmenování (čl. 1 odst. 3 legislativního nařízení č. č. 116/2017).
- 12 Zákon stanoví, že žádost o účast v hodnotícím řízení pro potvrzení, bez ohledu na jeho výsledek, znamená vzdání se jakýchkoli dalších dříve nabytých práv. Kromě toho stanoví, že nepodání žádosti má za následek ukončení výkonu funkce honorárního soudce pro ty, kteří ji vykonávali déle než čtyři roky, s nárokem na náhradu podle počtu let výkonu funkce.

- 13 Po potvrzení honorární soudkyně ministerstvo navrhlo, aby byla sporná záležitost prohlášena za ukončenou. Honorární soudkyně vznesla námitku a požádala předkládající soud, aby vznesl otázku ústavnosti týkající se výše uvedeného *ex lege* vzdání se dříve nabytých práv z důvodu porušení několika ustanovení italské Ústavy ve spojení s ustanovením 5 odst. 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999, která je přílohou směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. března 1999.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 14 Předkládající soud se domnívá, že je vhodné předložit Soudnímu dvoru první předběžnou otázku, a to s ohledem na přímý účinek čl. 31 odst. 2 Listiny a článku 7 směrnice 2003/88 (viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Keolis Agen, C-271/22 až C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834), čl. 47 odst. 1 Listiny a ustanovení 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou (viz rozsudek ze dne 15. dubna 2008, Impact, C-286/06, ECLI:EU:C:2008:223; dále jen „rozsudek Impact“), z nichž vyplývá, že vnitrostátní soud má pravomoc/povinnost upustit od uplatnění vnitrostátní právní úpravy, která je s nimi v rozporu. Dále, prostřednictvím druhé otázky, s ohledem na přiměřenou délku řízení považuje tento soud za vhodné položit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve vztahu k ustanovení 5 bodu 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou – i když nemá přímý účinek (viz rozsudek Impact) – neboť odpověď na tuto otázku by usnadnila posouzení potřeby položit Corte costituzionale (Ústavní soud, Itálie) otázku ústavnosti vnitrostátní normy, kterou nelze nepoužít.
- 15 Předkládající soud uvádí, že si je vědom probíhajícího řízení o nesplnění povinnosti zahájeného Komisí a týkajícího se italských právních předpisů použitelných na honorární soudce, které bylo zahájeno zasláním výzvy dopisem Itálii ze dne 15. července 2021, následované další výzvou dopisem ze dne 15. července 2022 (po vstupu v platnost předpisů, které jsou předmětem této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce) a vydáním odůvodněného stanoviska dne 14. července 2023.
- 16 Dále má za to, že předmět projednávané věci je částečně odlišný od věci C-548/22, která je projednávána před Soudním dvorem, a považuje za vhodné poskytnout Soudnímu dvoru více skutkových a právních prvků pokud jde o právní postavení honorárních soudců v Itálii.

Ke kvalifikaci honorární soudkyně jako „zaměstnance“ ve smyslu unijního práva

- 17 S ohledem na zásady stanovené Soudním dvorem, zejména v rozsudcích UX a PG, má předkládající soud za to, že honorární soudkyně při výkonu své funkce u soudu vykonávala skutečnou a efektivní práci, nikoli pouze okrajovou, a to s ohledem na produktivitu prokázanou z hlediska rozhodnutí a počtu jednání, jakož i na povahu a strukturu náhrad poskytovaných honorárním soudcům, které

nelze v žádném případě považovat za pouhou náhradu výdajů, ale jsou úzce spojeny s vykonanou prací, a to i z hlediska povahy a množství.

- 18 Pracovní poměr, který vázal honorární soudkyni k ministerstvu spravedlnosti do 13. prosince 2022, byl kromě toho na dobu určitou: jmenování trvalo nejprve tři roky a poté pokračovalo čtyřletými obnovami, a to až do výsledku potvrzovacího řízení podle článku 29 legislativního nařízení č. 116/2017. Rovněž v projednávané věci tedy bylo skončení pracovního poměru „určeno objektivními podmínkami, jakými jsou dosažení určitého dne, dokončení určitého úkolu nebo vznik určité události“ (rozsudek UX, bod 131).
- 19 Na základě uvedených prvků se předkládající soud domnívá, že je správné kvalifikovat honorární soudkyni jako „pracovníka“ pro účely použití článku 7 směrnice o pracovní době a jako „zaměstnankyni v pracovním poměru na dobu určitou“ pro účely použití rámcové dohody.
- 20 Z článku 7 směrnice o pracovní době, který konkretizuje právo zakotvené v čl. 31 odst. 2 Listiny, vyplývá právo na čerpání placené dovolené – alespoň v minimální délce čtyř týdnů ročně – kterého se může dovolávat přímo honorární soudkyně (viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Keolis Agen, C-271/22 až C-275/22, bod 28).
- 21 Z ustanovení 4 bodu 1 rámcové dohody vyplývá, že rozdíly v zacházení v rámci pracovních podmínek honorární soudkyně ve srovnání se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou jsou zakázány, pokud nejsou ospravedlněny objektivními důvody.
- 22 Předkládající soud, stejně jako soud prvního stupně, naproti tomu vylučuje existenci „podřízenosti“ ve smyslu vnitrostátního práva, která umožňuje přístup k širší a obecnější škále ochrany, než jakou uznává unijní právo (například pokud jde o skončení pracovního poměru), která nadále podléhá vnitrostátnímu právu.

Aspekty odměňování

- 23 Na základě některých aspektů posouzených Soudním dvorem v rozsudku PG (body 42 a 53), které se týkaly srovnatelnosti smírčích soudců s řádnými soudci a existence objektivních důvodů pro rozlišování, spojených zejména s rozdíly v kvalifikaci a úkolech a s pravidly přístupu k této funkci, se předkládající soud domnívá, že honorární soudkyně není pro účely odměňování srovnatelná s řádným soudcem.

Dovolená

- 24 Předkládající soud uvádí, že mezi stranami je nesporné, že honorární soudkyně v období soudních prázdnin každého roku (od 1. do 31. srpna) nekonala žádná jednání a ani je konat nemohla, neboť běžná činnost soudu je v tomto období ze zákona pozastavena. Rovněž je nesporné, že až do svého potvrzení dne

13. prosince 2022 nebyl honorární soudkyně v tomto období odměňována. Tato okolnost je sama o sobě v rozporu s právem na dovolenou přiznaným honorární soudkyni jakožto „zaměstnanci“.

- 25 Vzhledem k tomu, že obě práva (právo na dovolenou a právo na náhradu platu za dovolenou) musí být považována za vzájemně neoddělitelná, nelze právo na náhradu platu za dobu dovolené při provádění unijního práva do vnitrostátního práva vyjmout. Článek 7 směrnice o pracovní době totiž nepatří mezi ustanovení, od nichž směrnice výslovně umožňuje se odchýlit. Právo na vyplácení odměny během dovolené, stanovené unijním právem, má tedy závaznou povahu. Jakožto zásada sociálního práva Unie má zvláštní význam a nelze ji vykládat restriktivně (např. rozsudky ze dne 22. dubna 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, ECLI:EU:C:2010:215, a ze dne 20. července 2016, Maschek, C-341/15, ECLI:EU:C:2016:576).
- 26 Předkládající soud odkazuje na judikaturu Soudního dvora, zejména na rozsudek PG (body 53 a 54), v němž Soudní dvůr posuzoval právo smírčích soudců na dovolenou také v rámci „pracovních podmínek“ v souvislosti s rozdílným zacházením s řádnými soudci, přičemž v podstatě uvedl, že rozdílné způsoby přijímání, požadovaná kvalifikace a úkoly nejsou prvky, které by mohly odůvodnit také rozdílné zacházení, pokud jde o placenou dovolenou.
- 27 Tento předkládající soud se domnívá, že není skutečně nutné rozlišovat mezi vyčíslením dovolené pro řádné soudce a honorární soudce a že je naopak pro obě kategorie rozumné, aby se toto vyčíslení shodovalo s počtem dnů, kdy je pozastavena běžná činnost soudů. Tento soud dále uvádí, že touto optikou legislativní nařízení č. 116/2017 stanovilo, že honorární soudci nepracují v době soudních prázdnin, pokud neexistují zvláštní naléhavé potřeby úřadu (článek 24), přičemž od okamžiku tzv. stabilizace (článek 29) pobírají stanovenou odměnu i v tomto období.
- 28 Předkládající soud rovněž uvádí, že před vstupem článku 29 legislativního nařízení č. 116/2017 v platnost a podáním žádosti o potvrzení do dosažení 70 let věku, které s sebou nese vzdání se všech nabytých práv, by měla honorární soudkyně jako „pracovnice“ a „zaměstnankyně v pracovním poměru na dobu určitou“ právo na vyhovění části své žaloby. Zejména v části týkající se zaplacení odměny v období, kdy skutečně využívala roční odpočinek od 1. do 31. srpna každého roku. Pro účely posouzení Soudního dvora zdůrazňuje, že nárok, kterému lze vyhovět, se netýká „náhrady za nevyčerpanou dovolenou“, kterou nelze vyčíslit v penězích až do skončení pracovního poměru, nýbrž náhrady za dovolenou, která byla nepochybně vyčerpana v době pozastavení z důvodu soudních prázdnin (v mezích promlčecí lhůty).

Sociální zabezpečení a sociální ochrana

- 29 Napadeným rozsudkem bylo zamítnuto návrhové žádání, kterým se honorární soudkyně domáhala přiznání nároku na sociální zabezpečení a uložení povinnosti

ministerstvu zaplatit příslušným orgánům příspěvky na sociální zabezpečení a pojištění a náhradu škody vzniklé neodvedením příspěvků, neboť tento nárok předpokládal vznik služebního poměru s ministerstvem, který v projednávané věci nebyl požadován.

- 30 S odkazem na rozsudek PG předkládající soud připomíná, že ustanovení 4 dohody 1) činí nepřijatelným „vyloučení smírčích soudců z jakékoli formy ochrany v oblasti sociálního zabezpečení“ (bod 53), 2) brání vnitrostátní právní úpravě, která nestanoví pro smírčího soudce, který je kvalifikován jako zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou, žádný nárok na to, aby se na něj vztahoval režim sociálního zabezpečení, který je stanoven pro řádné soudce, pokud se nachází ve srovnatelné situaci jako tito soudci (bod 54).
- 31 Vzhledem k tomu, že ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody je bezpodmínečné a dostatečně přesné, aby se ho mohl jednotlivec dovolávat před vnitrostátním soudem (rozsudek Impact, bod 2 výroku), je vnitrostátní soud povinen odstranit diskriminační zacházení, pokud je to požadováno, a to i předchozím upuštěním od uplatnění vnitrostátní právní úpravy.
- 32 Předkládající soud nicméně uvádí, že honorární soudkyně obdržela sociální zabezpečení a sociální ochranu od Fondu pro advokáty také v souvislosti s činností vykonávanou jako honorární soudkyně: tato forma sociálního zabezpečení je povinná a vyplývá ze zápisu honorární soudkyně do advokátní komory.
- 33 Zápis do advokátní komory, a tedy podléhání sociálnímu zabezpečení poskytovanému Fondem pro advokáty, závisí na volbě, kterou honorární soudkyně učinila, aby mohla souběžně se svou činností honorární soudkyně nadále vykonávat advokátní činnost. Tato možnost je pro řádné soudce zcela vyloučena.
- 34 Vzhledem k tomu, že tedy honorární soudkyně obdržela a obdrží určitou formu ochrany sociálního zabezpečení v souvislosti se svou činností honorární soudkyně, má předkládající soud za to, že rozdíl mezi podmínkami této ochrany a podmínkami stanovenými pro řádné soudce musí být považován za odůvodněný s ohledem na skutečnost, že honorární soudci, kteří se rozhodnou zůstat zapsáni v advokátní komoře, a tedy ve Fondu pro advokáty, mohou na rozdíl od řádných soudců nadále vykonávat povolání advokáta.

K první otázce: pochybnosti o slučitelnosti odnětí náhrady platu za dovolenou za období před potvrzením s unijním právem, a zejména s ustanovením 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou

- 35 Podle předkládajícího soudu čl. 29 odst. 5 legislativního nařízení č. 116/2017 v podstatě znamenal *ex lege* odnětí práv, která honorární soudkyni příslušela v návaznosti na její žádost o pokračování ve výkonu funkce honorární soudkyně, kterou vykonávala od roku 2001. Pokud by totiž honorární soudkyně nepožádala

o potvrzení, její jmenování na dobu určitou by nebylo dále možné prodloužit a ani po zbývající zkrácenou dobu určitou by se na ni nevztahovala ochrana poskytovaná v rámci rovného zacházení se zaměstnancem v pracovním poměru na dobu neurčitou. Aby mohla mít přístup k budoucím ochranám, musela se tedy honorární soudkyně vzdát těch předchozích. Soudní dvůr je proto žádán, aby rozhodl o slučitelnosti odnětí těchto nedotknutelných práv s ohledem na uznání těchto práv pro budoucí období.

- 36 Je pravda, že výše uvedeným legislativním zásahem získala zaměstnankyně nejen ochranu pro budoucí období, ale také stabilizaci. Na rozdíl od případů posuzovaných v rozsudcích Mascolo a Rossato však dotčená právní úprava zcela vylučuje práva nabytá v průběhu každé smlouvy na dobu určitou, zejména právo na náhradu za dovolenou čerpanou během služby vykonané zaměstnancem v pracovním poměru na dobu určitou, a to v době jeho přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou.
- 37 Konečně, *ex lege* odnětí práva podat žalobu za účelem získání ochrany zaručené ustanovením 4 rámcové dohody a článkem 7 směrnice o pracovní době, a to od okamžiku přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou, rovněž vyvolává obavy v souvislosti s právem na účinný prostředek nápravy na ochranu práv zaručených unijním právem, které je stanoveno v článku 47 Listiny. Předkládající soud navíc uvádí, že článek 29 legislativního nařízení č. 116/2017 vstoupil v platnost až v průběhu řízení, po vydání rozsudku Soudního dvora ve věci PG, v jehož světle by měla honorární soudkyně reálné vyhlídky na vyhovění části žaloby v odvolacím řízení.
- 38 Předmětný legislativní zásah lze chápat jako legislativní změnu s retroaktivními účinky, která je způsobilá rozhodnout o výsledku probíhajícího soudního řízení, jehož účastníkem je stát (prostřednictvím ministerstva spravedlnosti), a to v jeho prospěch (žalobě honorární soudkyně za období před stabilizací by již nebylo možné vyhovět). V takovém případě by vznikly pochybnosti o slučitelnosti takového opatření (tj. odnětí nabytých práv), které se nezdá být odůvodněno jinými účely než omezením veřejných výdajů, se zásadami spravedlivého procesu. A to i s ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva ve vztahu k článku 6 EÚLP a rozporu retroaktivní právní úpravy ovlivňující výsledek sporu, jehož je stát stranou, s tímto článkem, pokud neexistují jiné naléhavé důvody obecného zájmu než požadavky na veřejné finance (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, Azienda Agricola Silverfunghi S.a.s. a další v. Itálie, stížnosti č. 48357/07 a další, rozsudek ze dne 24. června 2014). Článek 47 Listiny, stejně jako článek 6 EÚLP, totiž chrání právo na řádný soudní proces a rovnost zbraní, a lze jej vykládat i ve světle posledně uvedeného článku, vzhledem k tomu, že podle článku 52 Listiny, pokud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným EÚLP, jsou smysl a rozsah těchto práv (přínejmenším) stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva.

K druhé otázce: ke stabilizačnímu řízení jako opatření, jehož cílem je sankcionovat zneužívání po sobě následujících pracovních poměrů na dobu určitou

- 39 Předkládající soud má rovněž pochybnosti o vhodnosti stabilizačního řízení splnit povinnosti členského státu podle ustanovení 5 rámcové dohody. Uvádí, že honorární soudkyně vykonávala službu na základě opakovaných jmenování na dobu určitou po dobu více než 21 let. V rozsudku PG (v jehož rámci nebylo posouzeno potvrzovací řízení podle článku 29 legislativního nařízení č. 116/2017) bylo uvedeno, že „ustanovení 5 bod 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené dne 18. března 1999, která je přílohou směrnice 1999/70, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které může být pracovní poměr na dobu určitou nejvýše třikrát po sobě obnoven, pokaždé o čtyři roky, na celkovou dobu nepřesahující šestnáct let, a která nestanoví možnost účinně a odrazujícím způsobem sankcionovat zneužívání obnovování pracovních poměrů“.
- 40 Předmětné stabilizační řízení je navrhováno jako nápravné opatření v reakci na požadavky Evropské komise, které rovněž vyplynuly z rozsudku UX. Pokud by splňovalo parametry, které Soudní dvůr uvedl pro účely souladu s rámcovou dohodou, představovalo by takové řízení „účinné opatření, které zabrání a případně bude sankcionovat zneužití po sobě jdoucích smluv na dobu určitou“ (rozsudek ze dne 7. března 2018, Santoro, C-494/16, ECLI:EU:C:2018:166, citovaný rozsudkem PG).
- 41 V případě nepotvrzení se stanoví vyplacení náhrady (v závislosti na konkrétním případě ve výši 2 500 eur hrubého nebo 1 500 eur za každý odpracovaný rok). Bylo by tedy možné mít za to, že zneužívání opakování pracovních poměrů na dobu určitou je sankcionováno buď potvrzením do dosažení 70 let věku, anebo získáním náhrady.
- 42 Neúspěch v hodnotícím řízení a obdržení náhrady, stejně jako úspěch v tomto řízení a potvrzení, mají však za následek vzdání se všech práv vyplývajících z předchozího honorárního pracovního poměru, včetně práva na placenou dovolenou, které je řešeno v rámci první otázky.
- 43 V souvislosti s hodnotícím řízením stanoveným v čl. 29 odst. 4 legislativního nařízení č. 116/2017 proto vyvstávají dvě pochybnosti:
1. Zda je hodnotící řízení, jehož výsledkem může být potvrzení nebo nepotvrzení, dostatečně určité, nikoli nahodilé nebo nepředvídatelné pro účely přeměny pracovního poměru, tak aby sloužilo jako sankce za zneužívání opakování pracovních poměrů na dobu určitou;
 2. V případě, že je hodnotící řízení považováno za dostatečně určité, protože v případě nepotvrzení je v každém případě vyplacena náhrada, zda lze celkové opatření považovat za dostatečně razantní a odrazující sankci ve vztahu ke

zneužívání pracovních poměrů na dobu určitou, a to vzhledem k tomu, že toto opatření s sebou nese vzdání se jakýchkoli nabytých práv.

- 44 Předkládající soud si je vědom toho, že mu přísluší posoudit, zda výše uvedená ustanovení vnitrostátního práva představují odpovídající opatření, které brání a případně postihuje zneužití po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou; připomíná však, že Soudní dvůr při rozhodování o předběžné otázce může případně poskytnout upřesnění, aby vnitrostátnímu soudu poskytl vodítko při jeho posuzování (rozsudek Mascolo, body 82 a 83).

PRACOVNÍ DOKUMENT